

HISTÒRIA D'UNA PASSIÓ

JOSEP GRAS

L'èxtasi i el turment

La *passió silenciosa* (*A Quiet Passion*) a què es refereix el títol original d'aquesta pel·lícula del 2016 no és altra que la d'escriure, a la qual la poeta Emily Dickinson (Massachussets, 1830-1886) va lliurar-se en cos i ànima i de la qual va rebre una felicitat gairebé invulnerable, en contraposició a una vida turmentada i, tal com deia ella mateixa, incompleta en molts aspectes. «Per cada moment d'èxtasi pagarem amb turment, en aguda i sentida proporció; per cada hora gaudida, esmolats i miserables anys, monedes disputades amb amargor i baguls curulls de llàgrimes», premonitòries paraules que ressonen mentre la jove Dickinson contem-

pla el món exterior des de l'ampli finestral de l'internat.

Els versos de Dickinson recullen les frustracions i el malestar que sentí la poeta cap a un món, el seu, dominat per un rígid puritanisme religiós i per la hipocresia social i cultural que menyspreava la competència i el talent de les dones. Com a escriptora ho va viure en pròpia pell i, de fet, la seva obra no va tenir reconeixement fins després de la seva mort.

La pel·lícula de Terence Davies aprofundeix en el complex univers interior de Dickinson, mostrant-nos-en les contradiccions tant d'ordre sentimental com espiritual, així com la seva rebel·lia contra una religiositat repressora i omnipotent, no oblidant mai l'íntim i lleial plaer de l'escriptura, que l'ajudà a alleujar el dolor de les ferides.

Veiem la vida diària de Dickinson en el seu entorn familiar, amb els seus pares, el seu germà Austin i Vinnie, la germana petita amb qui la poeta va mantenir sempre una relació plena de complicitat i de sincera estimació. És un món tancat, d'atmosferes denses i carregades de malenconia, on el capteniment dels diferents membres de la família és de vegades tan intens que gairebé es pot palpar físicament.

Davies descriu aquests moments amb un moviment lent i elegant de la càmera que mostra els personatges en comunió perfecta amb els mobles i els objectes que els acompanyen i amb un tractament exquisit de la fotografia i

de la llum, que atrapa les evolucions cromàtiques d'aquesta amb relació al pas de les hores (mestres com Max Ophüls o Carl Theodor Dreyer ens vénen immediatament a la memòria). Així, la lluminositat en el rostre o d'altra banda el progressiu enfosquiment de les faccions, defineixen amb subtilesa el grau de benestar d'uns éssers que, tanmateix, es mouen amb desimboltura entre uns interiors que foren alhora niu d'inspiració per a Dickinson i també una auto-imposada presó.

Una mirada bella i profunda

A Quiet Passion és sens dubte una obra mestra rotunda, d'una bellesa colpidora fins al darrer segon. No sabríem dir si millor que les anteriors *Sunset Song* (2015), *The Deep Blue Sea* (2011) o la ja més llunyana *La casa de la alegria* (*The House of Mirth*, 2000), però en tot cas posa el llistó molt amunt, en un nivell difícil de superar.

Aquesta excepcional *biopic* de Terence Davies (Liverpool, 1945) és plena d'encerts i de grans moments cinematogràfics,

d'entre els quals en destacarem només alguns que contribueixin a justificar l'excel·lència de l'obra que ens ocupa.

Davies, el cinema del qual és considerat per part de la crítica proper a l'anomenat *heritage film* (traduït habitualment com a 'films o cine de patrimoni', gènere o subgènere associat en els seus orígens a pel·lícules britàniques de finals del segle passat i que es caracteritza sobretot per adaptar clàssics literaris dels segles XIX i XX), pren decisions de posada en escena magnífiques, com l'ús i la plasmació en imatges del pas del temps: en una ocasió, quan es mostren els canvis en els rostres dels personatges de la família fent que envelleixin progressivament en el moment de ser capturats en una placa fotogràfica de l'època; i ja al final de la pel·lícula, quan la fesomia d'Emily Dickinson encarnada per l'actriu es va transformant fins a adquirir els trets reals que va tenir en vida la poeta abans de morir. Dues el·lipsis subtils i gairebé estàtiques però d'una remarcable originalitat estètica.

Un altre dels elements meritoris és la presència de la veu en off de la poeta recitant versos seus al llarg del film, la musicalitat dels quals incideix en el desenvolupament del relat amb una funció no narrativa, sinó més aviat marcant-ne el ritme i complementant les accions de Dickinson. Se'n fa un ús mesurat que, juntament amb l'acompanyament puntual de la música, aconsegueixen dotar

d'un dramatisme auster però contundent l'evolució de la història i dels personatges.

Tots ells interpretats amb convicció i realisme, però d'entre els quals no podem deixar de subratllar l'extraordinària composició de la poeta que fa Cynthia Nixon (aquí en un sorprenent canvi del registre a què ens té acostumats, absolutament magistral), sense descuidar el treball de Jennifer Ehle en el paper de la seva germana Vinnie o el dels altres membres de la família. Personatges que han estat construïts des d'una mirada profunda i crítica, defugint patrons conductuals estereotipats o massa previsibles.

Amb pel·lícules d'aquesta factura, l'apel·latiu tradicional per referir-se al cinema de «setè art» pren més valor que mai. En efecte: veure-la, llegir-ne, gaudir-ne al compàs de les imatges, deixant-nos arrossegar pels versos de Dickinson. Extraordinària, de cap a cap.